

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
факультет – інформатики, математики та економіки
кафедра - соціології

Назва курсу	Вступ до спеціальності
Викладач (-і)	Глинська Людмила Федорівна
Профайл викладача (-ів)	http://scholar.google.com.ua/citations?user=Z-cAuT8AAAAJ&hl
Контактний тел.	096-1083960
E-mail:	glinskay.lyudmila@gmail.com
Сторінка курсу в CMS	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри соціології - обговорення питань для самопідготовки та презентацій. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

- 1. Коротка анотація до курсу** – Дисципліна «Вступ до спеціальності» є ефективним способом оволодіння майбутнім спеціалістом знаннями про свою спеціальність. Запропонований курс дозволить студентам усвідомити сутність соціології як

науки, як навчальної дисципліни і як професії. Вивчення даного курсу сприятиме розумінню особливостей громадської позиції соціолога, типи взаємин соціології та політики, моральні принципи соціолога, етику соціологічного дослідження, багатоманітність соціологічної діяльності тощо. Отримані знання дозволять студенту прагнути до кращого освоєння майбутньою професією.

2. Мета та завдання курсу - метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів усвідомлення особливостей своєї майбутньої професії, її ролі та значення в суспільстві та сфер і видів професійної діяльності. Основні завдання вивчення дисципліни: з'ясувати особливості соціології як науки та професії; ознайомитися з процесом виникнення та становлення соціології як самостійної науки та специфікою організації й функціонування суспільства.

3. Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи. Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Результати навчання / компетентності

РН 1 самостійно аналізувати освітні та наукові завдання з метою побудови та застосування сучасних інформаційних технологій;

РН 5 застосовувати інноваційні сучасні інформаційні технології навчання.

РН 9 Давати визначення соціологічних понять і застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій.

РН 11 Розуміти переваги й обмеження принципу «свободи від оцінок» у соціології в порівнянні з ангажованою та публічною соціологією.

ЗК 24. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 25. Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 26. Здатність вчитися та набувати сучасних знань.

ФК 3. Розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот і суспільств.

ФК 5. Здатність зіставити результати різних соціологічних досліджень.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	60
Кількість кредитів	4

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2019-2020 н.р.	1	054 Соціологія	1 курс	нормативний (Н)

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Технічне обладнання, підручники, посібники, довідники, методичні матеріали до семінарських завдань. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

8. Політики курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;
- Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;
- Виконання контрольних-модульних завдань.

10. Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література .***	Завдання, год
Тиждень 1 8 акад.год.	Блок 1.Фаховий статус сучасної соціології. Тема 1.Місце соціології серед різних царин науки. -наукове знання як різновид знання; -соціологія – наукове знання про суспільство; -соціологія та історія; -соціологія та інші науки.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1, 3, 5	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3

<p>Тиждень 2 9 акад.год.</p>	<p>Тема 2. Соціологія як професія - громадська позиція соціолога - етика соціологічної діяльності - професійний кодекс соціолога</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>2, 3, 5</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 3 9 акад.год.</p>	<p>Тема 3.Соціологія як навчальна дисципліна -соціальне як ключова категорія суспільства; -соціологічне знання та структура; -категорії соціології.</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>2, 3, 5</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 4 9 акад.год.</p>	<p>Тема 4. Соціологія як наука -концептуальна організація соціології; -функції соціології; -спеціальні соціологічні теорії; -роль і практична значущість соціології в процесах демократизації українського суспільства.</p>	<p>Лекція (2год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>2,4,5</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>

<p>Тиждень 5 8 акад.год.</p>	<p>Тема 5.Соціологія у світлі «соціології знання» -соціологія знання та соціологія науки; -соціальна природа соціології; ; -вплив соціального запиту і зовнішнього стимулу на соціологію; -образ соціології як характеристика взаємовідносин у теорії та емпірії.</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</p>	<p>1,2,6</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 6 9 акад.год.</p>	<p>Тема 6 Виникнення та становлення соціології як самостійної науки -роль О.Конта у становленні соціології як науки; -особливості розвитку соціології ХХ ст.; -сучасний образ соціології.</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>2,3,6</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 7 9 акад.год.</p>	<p>Тема 7. Вітчизняна соціологія, проблеми й перспективи розвитку -соціально-філософські витоки вітчизняної соціології; -інституалізація соціології в Україні; -особливості сучасної вітчизняної соціології</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>2, 5, 7</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>

<p>Тиждень 8 9 акад. год.</p>	<p>Тема 7. Вітчизняна соціологія, проблеми й перспективи розвитку -падіння й відродження соціології за радянських часів; -історія соціологічної думки в Україні; -перспективи розвитку соціології в сучасній Україні.</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>2, 3, 5</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 9 8 акад.год.</p>	<p>Блок 2. Формування соціологічних знань та умінь наукового пізнання науки Тема 8. Суспільство як система. -соціологічні уявлення про суспільство; -суспільство як система; -типи соціальної структури суспільства; -соціальні підсистеми, їх елементи і взаємодія</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</p>	<p>4, 6, 7</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 10 9 акад.год.</p>	<p>Тема 9. Емпірична соціологія -поняття про соціологічне дослідження та його різновиди -основні етапи й процедури соціологічного дослідження -методи емпіричної соціології -особливості діяльності соціологічних лабораторій</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (5 год.)</p>	<p>5, 8, 10</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>

<p>Тиждень 11 8 акад.год.</p>	<p>Тема.10. Особливості пізнавальної діяльності -пізнання як шлях вирішення суспільних проблем -пізнання як творчість -проблема істини в пізнанні -пізнавальний процес як взаємодія логіки та інтуїції.</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</p>	<p>3, 5, 6</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 12 8 акад.год.</p>	<p>Тема11. Соціологія як соціально-практична діяльність -соціальне проектування та соціально-інженерна діяльність -соціальні технології -соціолог у ролі соціального інженера</p>	<p>Лекція (2год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)</p>	<p>2, 3, 5</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>
<p>Тиждень 13 8 акад.год.</p>	<p>Тема 12. Сутність і основні елементи соціальної структури - соціальні статуси і ролі - соціальні групи - соціальні організації - соціальні інститути</p>	<p>Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4год.)</p>	<p>4, 6, 7</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>

Тиждень 14 8 акад.год.	Тема 13. Соціологія і влада -політика і соціологія -етика соціологічної діяльності -канали впливу соціології на політичне життя суспільства -вплив суспільства на соціологію -причини незатребуваності соціології в Україні	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	3, 7, 8	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3
Тиждень 15 8 акад.год.	Тема 14. Сучасний стан розвитку демократії і проблема використання громадської думки в суспільстві -громадська думка як соціальний інститут -роль громадської думки в демократичному суспільстві -вплив на громадську думку та маніпулювання нею -вплив громадської думки на суспільний розвиток -засоби масової інформації як регулятори громадської думки.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	5, 6, 15	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3

11. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; бліц-опитування; презентацій; виконання тестових та творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – у формі заліку.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОПП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол

від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних роботах за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання, форма контролю – залік .

Підсумковим контролем є залік, який виставляється за результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР), коли студент набрав не менше 60 балів, за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання,

	<p>3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню,</p> <p>4 - за відповідь із незначними помилками,</p> <p>5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом</p>
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	<p>1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки,</p> <p>3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання,</p> <p>4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.</p>
Компетентнісно-орієнтовані завдання	<p>1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками,</p> <p>3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання</p> <p>4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками,</p> <p>5 балів – за повне виконання завдань без помилок</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна

B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

Рекомендована література

Основна

1. Попова І. М. Соціологія. Пропедевтичний курс. - К.: Тандем, 1998. .
2. Соціологія. Підручник. Видання 20-те, перероб., доповнен. // За ред. В.Г. Городяненка. -К.: видав. центр: "Академія", 2002. - 559с.
3. Примиш М.В. Загальна соціологія: Навч. посіб. – К.:ВД»Професіонал, 2004. – 592 с.

4. Юрій М.Ф. Соціологія. – К.:Дакор, 2007. – 522 с.
5. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. – Львів:Кальварія, 2009. – 524 с.
6. Соціологія: посіб.для вузів /За ред. В.Г.Городяненка. – К.:ВЦ академія, 2008. – 544 с.
7. Добренєков В.М., Кравченко А.М. Социология:Учеб. – М.:Инфра – М, 2007. – 624 с.
8. Сірий Є.В. Соціологія:загальна теорія, історія розвитку, спеціальні галузеві теорії: Навч.посіб. – К.:Атака, 2004. – 480 с.
Додаткова
9. Ермоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. -К.:Лібра, 1999.-488с.
10. Опрос общественного мнения / Под редакцией Паниной Н.В. -К.:Институт социологии, 2003. - 81с.
11. Полтарак В.А. Маркетинговые исследования: Учеб. Пос. - 2-е изд., перераб. и доп. - Днепропетровск: Издательство ДУЭП, 2002. - 368с.
12. Соціологія: короткий енциклопедичний словник// під ред. В.І. Воловича - К.: Центр духовної культури, 1998.
13. Философский энциклопедический словарь. - М.: ИИНФА-М, 2002. -576с.
14. Технології прикладних соціологічних досліджень. Навчально-методичний посібник. - К.: Інститут соціології НАН України, 2003.
15. Человек и общество. Хрестоматия — К.: Институт социологии НАН Украины, 1999.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Інститут соціології НАН України | Інститут соціології НАН <http://www.i-soc.com.ua>
2. Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>
3. GfK Ukraine [www. https://www.gfk.com/uk-ua](https://www.gfk.com/uk-ua)
4. Социологическая группа «Рейтинг» (Rating Group Ukraine) <http://ratinggroup.ua>
5. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua>
6. Соціологічна агенція «Фама» <http://famalviv.com.ua>
7. Центр SOCIS <http://socis.kiev.ua>
8. ispp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України
9. <http://socionet.ru/> - Соціонет – інформаційний простір з суспільних наук
10. <http://www.ras.ru/russian/RAS/ofcpp.html> – відділення філософії, соціології, психології і права РАН.
11. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури
12. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури

13. www.ucerps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).
14. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)
15. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)
16. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України)